

Ο ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ τού κ. Φουτρίδη στο Πανεπιστήμιο μᾶς φέρνει στη μνήμη τὸ διορισμὸ τού κ. Μενάρδου. Μὲ πόσο ἐνθουσιασμὸ χαιρετίσαμε τότε ὅλοι οἱ δημοτικιστὲς τὸ διορισμὸ του στὸ Πανεπιστήμιο. Ἐνα καινούριο πνεῦμα, μιὰ καινούρια ἀντίληψη, πιστέψαμε τότε πὼς μπαίνει στὸ Πανεπιστήμιο πὸν δὲν μπορούσε παρὰ νὰ ἔχει ἐδεργετική ἐπίδραση στὸ τέμενος αὐτὸ τοῦ σχολαστικισμοῦ καὶ τῆς πρόληψης. Τί τραγική ἀπάτη. Ἡ πρώτη δουλειὰ τοῦ κ. Μενάρδου μὲν κατάφερε τὴ δουλίτσα του, εἶτανε νὰ ἀρχίσει ἐρωτοτροπίες μὲ τὸν κ. Χατζηδάκη ὅσο πὸν ἐπιτέλους ἔπεσε σὰν ἐρωμένη στὴν ἀγκαλιά του κ' εἶτανε ὁ πρῶτος ποῦτρεξε μαζί του στὸ Μητροπολιτικὸ μέγαρο τίς προάλλες γιὰ νὰ σώσει τὴν καθαρεύουσα. Ὁ μόνος πὸν χειροκρότησε τὴ φρονιμάδα, δηλαδή τὴν ἐξυπνάδα τοῦ Κύριου κ. Μενάρδου εἶτανε ὁ συμπατριώτης του, ὁ μακαρίτης Κύρος τῆς «Ἐστίας». Ἐμεῖς οἱ ἄλλοι μείναμε μὲ τὴν πικρὴ ἀπογοήτευση καὶ μὲ τὸ μᾶθημα πὼς δὲν πρέπει νὰ ἐνθουσιαζόμαστε καὶ τόσο εἵκοლა. Νὰ μᾶς περιμένει τάχατες καιμιὰ καινούρια ἀπογοήτευση καὶ μὲ τὸν καινούριο καθηγητὴ κ. Φουτρίδη; Ὁ κ. Φουτρίδης κατεβαίνει ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ ὅπου οἱ ἄνθρωποι εἶναι πολὺ πραχτικοί. Θὰ φροντίσει νὰ αὐτὸς μὲν πατήσῃ τὸ πόδι του στὸ ἀθάνατο αὐτὸ γῶμα τῆς Ἀθήνας νὰ γίνῃ πραχτικὸς σὰν τὸν κ. Μενάρδο; Θὰ πιστέψῃ κὶ αὐτὸς πὼς δὲν ἔχει τίποτα ἄλλο ἀνώτερο νὰ ὀνειροπολήσῃ παρὰ πὼς νὰ πάοι τὸ γλυγοῦτερο τὴν εὐκὴ τῆς πεθερᾶς τοῦ κ. Χατζηδάκη, γιὰ νὰ τοῦ χρησιμεύῃ σὰ φυλαχτὰρι στὴν καινούρια θέση του;

ΚΟΚΚΙΝΑ ΦΥΛΛΑ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΙΟΥ

Κάτω ἀπ' τὸ μπαλκόνι μου ἀπλώνεται μιὰ θάλασσα ἀπὸ πράσινα φύλλα, μιὰ πράσινη θάλασσα γαληνεμένη. Στὴν παραμικρὴ πνοή τοῦ ἀνέμου, ὅμοια σὰ μύριες πεταλοῦδες, ἀνασηκάνονται καὶ φτερουγίζουν τὰ σημόφυλλα τῆς καινουργιοφορεμένης λεύκας, μπροστά μου. — Γλυκὸ δειλινὸ, πόσο ἀπαλὴ μοῦ κάνεις τὴν ψυχὴ!...

Στὴν εἰρήνῃ τῆς Δημιουργίας, συλλογιέμαι μιὰν ἱστορία πὸν ἄκουσα μιὰ φορὰ, καὶ πὸν σὰν ὄνειρο τρυφερὸ πλημμυραίνει τώρα ἀπὸ τὸ στήθος μου κὶ ἀνακατώνεται μὲ τίς εὐωδιὲς τοῦ Μάρτη ὀλόγουρά μου. Κὶ ἤθελα νὰ εἶχα κάποιον πὸν νὰ μ' ἄφινε νὰ τοῦ διηγηθῶ τὴν ἱστορία πὸν ἄκουσα τότε πὸν, ὕστερα ἀπὸ ἕναν τραχὺ καὶ μακρὸν δρόμο, μ' ὀδήγησε στὸ ἀντισμένο τῆς περιβόλι, ἡ Κόκκινη Κυρὰ, ἡ ἀγαπητικιά μου.

Ἦτανε μιὰ φορὰ ἕνας ἄνθρωπος μὲ καστανὰ μαλλιά... καλὰ τώρα δὲ θυμάμαι... ἴσως καὶ νᾶτανε ξανθὰ τὰ μαλλιά του, προτοῦ νὰ γίνον καστανὰ. Ἐνας ἄνθρωπος μὲ καστανὰ μαλλιά εἶναι, βέβαια, κατιτὶ πολὺ συνηθισμένο. Κὶ ὅμως αὐτὸς εἶχε γεννηθεῖ μὲ μιὰ παράξενη νοσταλγία στὴν καρδιά. Καί, καθὼς ὄνειρευότανε, μιὰν ἀυγὴ, ξύπνησε καί, τρίβοντας τὰ μάτια του μὲ τὴ ράχη τῶν χειρῶν του, κατάλαβε πὼς ὀ-

νειρευότανε πολὺν καιρὸ, καὶ πὼς ἐκεῖνα πὸν ὄνειρευότανε, δὲν ἦταν παρὰ, μόνον ἕνα ὄμορφο, πολὺ ὄμορφο ὄνειρο.

Καί τότε εἶπε στὴν καρδιά του : — «Ἡ ζωὴ εἶναι κατιτὶ πολὺ ὄμορφο, μὰ πρέπει ὁ κόσμος νὰ γίνῃ πιὸ καλὸς».

Καί καθὼς στοχαζότανε τὸ πὼς θὰ γίνῃ ὁ κόσμος πιὸ καλὸς, εἶδε στὸν καθρέφτη πὼς στὰ καστανὰ του τὰ μαλλιά ἔλαμπε μιὰ ἀσημένια τρίχα.

Ὅτε συλλογίστηκε : — «Γιὰ νὰ γίνῃ ὁ κόσμος πιὸ καλύτερος, πρέπει, πρῶτα ἀπ' ὅλα, νὰ γίνῃ πιὸ δίκαιος. καὶ γιὰ νὰ γίνῃ πιὸ δίκαιος, θᾶπρεπε ἢ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ γίνον καλοὶ ἢ ὅλοι κακοί. Ὅμως ἂν γίνον ὅλοι κακοί, οἱ ἄνθρωποι θὰ γίνον σὰν τᾶγρια τὰ θηρία καὶ δὲ θὰ μπορούν νὰ ἐργαστοῦνε μαζί, καὶ ἴθι λιγοστὴρα ἢ εὐτυχία τους, κὶ ὁ κόσμος θὰ γίνῃ χειρότερος... Καί τότε εἶπε πὼς, βέβαια, πρέπει νὰ γίνον ὅλοι καλοὶ καὶ νὰγαποῦν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ὅπως τὸν ἑαυτὸ ἑνῶν».

Καί καθὼς τᾶπε αὐτὸ, χαμογέλασε ἀπὸ εὐτυχία καὶ στοχαζότανε πὼς θὰ μπορούσαν νὰ γίνον οἱ ἄνθρωποι ἔλοι καλοί. Κὶ εἶδε στὸν καθρέφτη του πὼς οἱ ἀσημένιες τρίχες, μὲς στὰ καστανὰ του τὰ μαλλιά, εἶχανε γίνῃ δέκα...

Μὰ ἀγάλλ' ἀγάλα, μιὰ βουβὴ στενοχώρια ἄρχισε νὰ τὸν παίρνῃ, κὶ εἶπε : — «Ὅσο καλοὶ κὶ ἂν γίνον οἱ ἄνθρωποι, θὰ ὑπάρχον πάντοτε οἱ πιὸ καλοὶ κὶ οἱ πιὸ κακοί· γιὰ τὸ καλὸ καὶ τὸ κακὸ εἶναι κατιτὶ σχετικόν... γιὰ αὐτὸ πρέπει οἱ ἄνθρωποι νᾶχον τὸν ἴδιο βαθμὸ καὶ τὸ ἴδιο εἶδος καλοσύνης. Ὅμως,» συλλογίστηκε πάλι, «γιὰ νᾶναι κανεὶς καλὸς, πρέπει νᾶναι καὶ δυνατός, στὸ σῶμα, στὸ μυαλὸ καὶ στὴν καρδιά. Λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ γίνον ὅλοι καλοὶ κὶ ὅλοι δυνατόι... κὶ ὅλοι ὅμοια καλοὶ κὶ ὅμοια δυνατόι».

Καί τότε, μ' εὐχαρίστηση, σκέφτηκε πόσο δύσκολος, μὰ καὶ πόσο ὄμορφος πρέπει νᾶταν ἕνας τέτοιος ἀγωνίας, κὶ εἶδε πὼς οἱ ἀσημένιες τρίχες εἶχανε γίνῃ στὸ κεφάλι του καιμιὰ ἑκατοστή...

Ὅμως, καθὼς τὰ συλλογιόταν ὅλα αὐτὰ, χαμογελώντας ἀπὸ εὐχαρίστηση, ἐνίωσε μιὰ καινούργια θλίψη νὰ τρυπώνει σιγὰ σιγὰ μὲς στὸ στήθος του, καὶ νὰ τὸ πλημμυρίζει. Καί σκέφτηκε τοῦτα : — «Κὶ ἂν ἀκόμα γινόντουσαν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὅμοια καλοὶ κὶ ὅμοια δυνατόι, — ποὶς θᾶταν ὁ ἀνώτερος σκοπὸς τῆς ζωῆς; Ἠ. Οἱ ἄνθρωποι θὰ ἔρχονται καὶ θὰ φεύγον δίχως πόθους καὶ δίχως ἐλπίδες καὶ θᾶναι ἢ ζωὴ τους ἔτσι ἄνοστη, πὸν θὰ μοιάζῃ μὲ μαρτύριο. Γιαυτό,» εἶπε, «οἱ ἄνθρωποι θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦν τὴ ζωὴ τους γιὰ νὰ ὑψώνουν ἀδιάκοπα τὸ ἐπίπεδο τῆς δυνάμῆς τους καὶ τῆς καλοσύνης τους, γιὰ νὰ κάνουν ὄλο καὶ πιὸ μεγάλη τὴν εὐτυχία τους. Κὶ αὐτὸ θᾶναι ὁ πόθος κὶ ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς τους. Ὅμως αὐτὸ τὸ ἀνύψωμα τῶν ἀνθρώπων θὰ πρέπει νὰ γίνῃται ταυτόχρονα καὶ τὸ ἴδιο γιὰ ὄλους, γιὰτὶ ἄλλιως θὰ καταστρεφότανε ἡ ἰσότης».

Καί χάριξε, ὅταν τὰ συλλογίστηκε ὅλα αὐτὰ, καὶ γελοῦσε ὀλάκερος καί, ρίχνοντας τὰ μάτια του στὸν καθρέφτη του, εἶδε πὼς τὰ μαλλιά του εἶχανε γίνῃ γριζὰ σὰν αὐτὲς τίς λεύκες...

«Όμως πάλι, την τόση του χαρά, άρχισε να τη σκεπάζει μιὰ θαμπή καταχνιά, σάν τὰ βουνά τὸ χινόπωρο, κι ἔγινε σνεφετικός, καὶ στοχαζότανε πὼς δλα ἐκεῖνα πὸν ὡς τὰ τότε συλλογίστηκε, ἦταν πράγματα ἀδύνατα καὶ μπόσικα. Καὶ γιαντὸ άρχισε νὰ στρώνει τὰ σχέδιά του ἀπὸ τὴν ἀρχή.

«Κοίταξε,» εἶπε, «ὄλοι νὰ γίνουν ὁμοιοκαλοὶ κι ὁμοιοδυνατοί, εἶναι ἓνα ὄνειρο ἀδύνατο, καί, ἀχ! ἀδικα κούρασα τὸ μυαλό μου καὶ τυράνησα τίς μέρες μου καὶ τίς νύχτες μου γιὰ τέτοια ἀδύνατα πράγματα... Τὸ πρόβλημα πὸν μὲ βασανίζει, μπορεῖ νὰ λυθεῖ μονάχα ἀλλιώτικα: "Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν μποροῦν νὰ εἶναι ἴσοι κι ὅμοιοι. ὅμως πρέπει νὰ γίνονται, ὄλοι, ὄλο καὶ πὸν καλύτεροι κι ὄλο καὶ πὸν δυνατότεροι. Κι ἔτσι ὄλο καὶ θὰ καλύτερευεῖ ὁ κόσμος κι ἡ ζωή... Καὶ πρέπει οἱ πὸν δυνατοὶ νὰ εἶναι κι οἱ πὸν καλοὶ... καλοσύνη καὶ δύναμη νὰ εἶναι σάν ἓνα πράμα. Κι ὄσο πὸν δυνατός θὰ γίνεται ὁ καθένας ἀνάμεσα σὺν μας, τόσο καὶ πὸν καλὸς νὰ γίνεται...»

Ἄπὸ τὸν φάνηκε κομμάτι πὸν εὐκολο.

Μὰ τότε, συλλογίστηκε πάλι πὼς ἔχεσσε τὸ πὸν ἡπουδαῖο γιαντὸν ἓνας κόσμος δυνατός καὶ καλὸς θὰ ἦτανε κατιτὶ πὸν θλιβερό κι ἀνούσιο, ἂν δὲν ἦτανε μαζί κι ὄραῖος. Κι εἶπε: — «Κάθε ἄνθρωπος πρέπει νὰ γίνεται ὄλο καὶ πὸν ὄραῖος καὶ πὸν δυνατός καὶ πὸν καλός. Ἔτσι, πὸν ὄμορφιά, καλοσύνη καὶ δύναμη νάνα ἓνα καὶ τὸ ἴδιο κι ἀξεχώριστο πράμα... "Ὅστε ὁ ἀγώνας τοῦ κάθε ἀνθρώπου θάνα πὼς νὰ γίνει τελειότερος, γιὰ τὴ δική του τὴν εὐτυχία καὶ γιὰ τὴν εὐτυχία τῶν ἄλλων».

Κι ὄταν τὰ συλλογίστηκε κι αὐτὰ, εἶδε πὼς τὰ μαλλιά του εἶχανε γίνει σάν τὸν μαμπάκι. Κι ἦταν ἔτσι εὐτυχημένος, πὸν τὸν πρόσωπό του, μ' ὄλο πὸν ἦταν ἔμιστο ἔλαρες, ἄστραφτε σάν τὸν ἥλιο, κι ἡ καρδιά του χτυποῦσε σιγά σιγά καὶ τρυφερά... Καὶ μὲ τὸ πὸν γλυκὸ χαμόγελο τοῦ κόσμου, ἔπεσε νὰ κοιμηθεῖ κι ἀπὸν ἀποκοιμήθηκε, γελοῦσε ἀκόμα...

Κι ἦταν ἔτσι τυχερός, πὸν οὔτε ξύπνησε πιά ἀπ' τὸν ὄραῖο του τὸν ἕπνο...

Ἄπὸν εἶναι μιὰ μικρὴ ἱστορία, πὸν μὸν τὴν διηγήθηκε, μὲς στάνθκασμένο περιβόλι, ἡ Κόκκινη Κυρά. ὄταν ἔγινε νὰ μὲ πάρει ἀγαπητικό της.

Κι ὄταν τὴν ἀρώτησα ἂν αὐτὴ ἦταν ἡ ἱστορία τοῦ μπαμπακιού, χαμογέλασε καὶ μούπε πὼς αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ μεταξιού καὶ ὄχι τοῦ μπαμπακιού πούχει μιὰν ἄλλην ἱστορία νοτισμένη μὲ ἴδρωτα καὶ μὲ δάκρυα.

Κι ὄστερα γελάσαμε οἱ δνὸ μας καὶ φιληθήκαμε καὶ καθίσαμε πολλὴν ὄραν ἀγκαλιασμένοι, κι ἀκούγαμε τὰ τραγούδια τῶν ἀηδονιών, χωρὶς νὰ μιλοῦμε.

Κι αὐτὴ τὴν μικρὴ ἱστορία, θάθελα νάτανε κάποιος πὸρα ἐδῶ, στὸ ξύλινο μπαλκόνι, καὶ νὰ τοῦ τὴν διηγῆθῶ, ἐνῶ θὰ κοιτάζαμε μὲ τὰ μάτια ὄγρα ἀπὸ εὐτυχία τὴν πράσινη θάλασσα καὶ τίς λιγερὲς λεῦκες...

K. ΚΑΡΘΑΙΟΣ.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

ΚΛΗΡΟΣ—ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ—ΛΟΓΙΩΤΑΤΙΣΜΟΣ
—ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΜΟΣ

ΤΙ ΛΕΕΙ ΕΝΑΣ ΚΛΗΡΙΚΟΣ ΜΑΣ

Ἄγαπητὸ «Νουμά»,

Εἶς ἦνα ἀπὸ τὰ τελευταῖά σου φύλλα λαμβάνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ κεῖνα πούγραφε γιὰ τὸ ἐκπαιδευτικὸν ζήτημα τὸ ὄργανο τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη «Ἐκκλησιαστικὸς Κήρυξ», ἰσχυρίσθηκε πὼς ἡ ἐπανάσταση τοῦ 21 δὲν εἶναι ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ εἶναι αἰτιατοῦ ἐπανάστασι κατὰ τοῦ τουρκοῦ δεσποτισμοῦ, πὸν τὴν κάμανε, ὄπως τὴ γαλλικὴ τοῦ 1789, οἱ ἄστοί, τραβώντας πρὸς τὸ μέρος τους καὶ τὰ κατώτερα στρώματα τοῦ λαοῦ μὲ τὸ ἀγκίστρι τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν».

Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ ἔγραψες καὶ δι' ἡ Ἐκκλησία ἔβρι πρὸς τὴν «ἐθνικὴ γλώσσα» ἐργάστηκε μὲ τὰ σκοπεῖα τῆς μόνου γιὰ τὸ λογιωτατισμὸ καὶ τοῦς Δεσποτάδες, ἐνῶ ἡ «ἐθνικὴ γλώσσα» διατηρήθηκε ἀπ' τὰ βουνὰ καὶ τὰ δημοτικὰ τραγούδια.

Σ' αὐτὰ τὰ δνὸ ὄημεῖα σκοπεῖω νὰ πὸν λίγες λέξεις μὲ τὴν παράκληση, ἂν τὸ ὄροῖσες καλὸ, νὰ δοῦν τὸ ὄφὸς τῆς δημοσιότης.

Γιὰ νὰ κρίνῃ κανεὶς τὴν Ἐλληνικὴ ἐπανάσταση δὲν πρέπει νὰ τὴ συγκρίνῃ οὔτε νὰ τὴ συγκρίνει μὲ τὴ Γαλλικὴ ἐπανάσταση. Ἡ Γαλλικὴ ἐπανάσταση ἐπύργασε ἀπὸ τίς φιλοσοφικὲς θεωρίες καὶ ἀρχὲς περὶ πολιτείας καὶ κοινωνίας, ἀπὸ διάφορα ὄλικά συμφέροντα καὶ ἀπὸν ἀπὸν πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ καὶ ἀπὸν τὸν πόθο τῆς ἀνατροπῆς ἓνός παλιού κόσμου καὶ τὴν ἐγκαθίδρυση μιανού νέου μὲ νέες ἀρχὲς καὶ θεωρίες. Στὴν Ἐλλάδα ὄμως πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ ζήτηματα καὶ φιλοσοφικὲς θεωρίες περὶ κυριαρχίας τοῦ λαοῦ καὶ ἰσότητος στὰ ἀστικά καὶ πολιτικὰ δικαιώματα.—τέτοια ζήτηματα δὲν ἀποτέλεσαν τὸ ἠθικὸ ἐλατήριο τῆς Ἐλληνικῆς ἐπανάστασης, καθὼς στὴ Γαλλία. Θεός, θρησκεία, Πατρις, Ὁρθοδοξία ἰδοῦν ποιὲς ἦσαν οἱ ψηλὲς ἰδέες γιὰ τίς ὄποιες σήκωσε ἐπανάσταση ὁ Ἐλληνικὸς λαός. Ἄπὸν τὰ μεγάλα ἰδανικὰ κινούσαν τοῦς Κλέφτες καὶ τοῦς Ἄρειτωλοῦς, οἱ ὄποιοι τὸ ἀπειπώνων τόσο στὰ τραγούδια τους πὸν ἀνηχοῦσαν στὰ βουνὰ καὶ οἱς ψηλὲς ὄρηδες, ὄσο καὶ στὸν ἔλο τους δῖε πὸν τὸν διέκρινε τὸ ἀγνὸν θρησκευτικὸ αἶσθημα, πὸν τοῦς ἔσπρωγγε στὰ μεγαλοργήματα καὶ στὶς μεγάλες ἀποφάσεις:

«Εἶχαν Στρυρό, εἶχαν Χορσιό, εἶχαν καὶ Παναγιάν. Ἄλλ' ἂν θέλῃς καὶ ἀπὸ γενικώτερη ἀποψη νὰ ξετιάσῃς τὴν Ἐλλην. ἐπανάσταση, θὰ ὄῃς δι' ἡ ἐπανάσταση ἐκεῖνη ἦταν ἡ ἀναπόφευκτὴ ἐκδήλωση τῆς ἐθνικῆς ζωτικότης μιανού ἱστορικοῦ κόσμου πὸν διέκρινε τὴν ἱστορικὴν του συνείδηση καὶ εἶχαν ἐπιγνώση τῆς ἱστορικῆς του πολιτικῆς ὄπόστασης, ἡ ὄποια τὸν συνέδεε μὲ τὸ παρελθόν, τοῦ ξηγοῦσε τὸ παρὸν καὶ τὸν διαφρόνιζε γιὰ τὸ μέλλον. Ἦταν ἡ ἐπανάσταση ἐκεῖνη ἡ παταγώδης